

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кредитно-економічний факультет

Кафедра банківської справи

Допустити до захисту

Завідувач кафедри_

(підпис)

Кузнєцова Л.В.

“ ” _

2018 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»**

на тему:

«Система кредитування банками фізичних осіб у сучасних умовах»

Виконавець:

Студентка 62 групи
кредитно-економічного факультету
Брит Анастасія Віталіївна _
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Тарасевич Наталія Вадимівна _
/підпис/

Одеса - 2018

АНОТАЦІЯ

Брит А.В. «Система кредитування банками фізичних осіб у сучасних умовах»,
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською
програмою «Управління діяльністю банків на фінансовому ринку».
Одеський Національний Економічний Університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес управління кредитною діяльністю банку.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти банківського кредитування фізичних осіб, визначаються сутність, принципи кредитування фізичних осіб, фактори, що його визначають; охарактеризована система кредитування фізичних осіб, види позичок, які надаються фізичним особам.

Проаналізовано сучасні тенденції кредитування фізичних осіб в Україні; досліджено процес кредитування фізичних осіб у банку-лідері кредитного роздрібного ринку; виявлено проблеми розвитку кредитування фізичних осіб;

Запропоновано напрямки вдосконалення банківського кредитування клієнтів – фізичних осіб, сформульовані пропозиції щодо удосконалення системи кредитування позичальників - фізичних осіб.

Ключові слова: система кредитування, фізична особа, кредитування роздрібного клієнта, кредитний портфель, депозити фізичних осіб.

ANNOTATION

Brit A.V. "The system of lending to individuals by banks in modern conditions",
thesis for Master degree in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance"
under the program "Managing the activities of banks in the financial market".
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. Object of study is the process of managing the bank's credit activity.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of bank lending of individuals, the essence, principles of lending to individuals, factors determining it; characterized by the system of lending to individuals, types of loans provided to individuals.

The current trends of lending to individuals in Ukraine are analyzed; the process of lending to individuals in the leading market leader in the retail market is explored; the problems of lending to individuals have been identified;

Directions of perfection of bank lending of clients - individuals are offered, proposals for improvement of the system of crediting of borrowers - individuals are formulated.

Keywords: crediting system, individual, retail client lending, loan portfolio, individual deposits.

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП.....	3
 РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	5
1.1 Суть поняття кредитування фізичних осіб, його необхідність та фактори....	5
1.2 Система банківського кредитування фізичних осіб та зміст її складових..	12
1.3 Класифікація позик, наданих фізичним особам	19
Висновки до першого розділу.....	27
 РОЗДІЛ II. СУЧАСНИЙ СТАН СИСТЕМИ КРЕДИТУВАННЯ БАНКАМИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ.....	28
2.1 Дослідження основних тенденції банківського кредитування фізичних осіб в Україні.....	28
2.2 Оцінка структури та динаміки роздрібного кредитного портфелю ПАТ «Приватбанк».....	41
2.3 Аналіз якості та ризику кредитного портфелю фізичних осіб ПАТ «Приватбанк».....	56
Висновки до другого розділу.....	70
 РОЗДІЛ III. ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	72
3.1 Моделювання впливу факторів на формування кредитного портфелю фізичних осіб банків України	72
3.2 Проблеми та перспективи розвитку банківського кредитування фізичних осіб у сучасних умовах	82
Висновки до третього розділу.....	92
 ВИСНОВКИ.....	93
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	98
ДОДАТКИ.....	104

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасній економіці кредит є одним з основних умов і передумовою економічного розвитку держави, а також важливою і невід'ємною частиною економічного зростання. Все це обумовлює розвиток системи кредитування фізичних осіб. Сегмент кредитування фізичних осіб у сучасних умовах є одним з найбільш динамічних на ринку банківських продуктів та послуг. Однак жорсткі умови міжбанківської конкуренції на ринку кредитування фізичних осіб змушують банки шукати шляхи підвищення ефективності кредитування і забезпечення його привабливості для населення. Цей процес вимагає не тільки значних інвестицій, розгалуженої мережі відділень банків, сучасних банківських технологій, а й глибокого знання учасниками фінансового ринку основ кредитних відносин, розуміння сутності і ролі кредитування фізичних осіб у самій системі кредитних відносин.

Кредитування фізичних осіб поширене в усіх країнах світу, є запорукою соціальної та економічної стабільності, сприяє реалізації основних напрямків державної політики. Держава, в той же час, ініціює вдосконалення нормативно-правовий бази, здійснюючи на регулярній основі контроль за діяльністю суб'єктів і об'єктів системи кредитування фізичних осіб, тим самим стимулює платоспроможний попит. Цей процес чине вплив на стійкість банківської системи, сприяє розвитку і вдосконаленню її інфраструктури.

Метою дипломної роботи є дослідження системи банківського кредитування фізичних осіб в сучасних умовах та пропозиція напрямків її удосконалення.

Досягнення мети зумовило необхідність вирішення наступних завдань:

- визначити сутність, принципи кредитування фізичних осіб, фактори, що його визначають ;
- охарактеризувати систему кредитування фізичних осіб;

- розглянути види позичок, які надаються фізичним особам;
- провести аналіз сучасних тенденцій кредитування фізичних осіб в Україні;
- дослідити процес кредитування фізичних осіб у банку-лідері кредитного роздрібного ринку;
- виявити проблеми розвитку кредитування фізичних осіб;
- розробити пропозиції щодо удосконалення системи кредитування клієнтів – фізичних осіб.

Об'єктом дослідження є процес управління кредитною діяльністю банку. *Предметом* дослідження є методичне та організаційне забезпечення кредитування фізичних осіб.

Наукова новизна: набули подальшого розвитку теоретичні основи організації системи кредитування фізичних осіб; обґрунтовано комплекс рекомендацій з метою формування ефективної системи кредитування фізичних осіб.

У процесі дослідження застосовувалися наступні *методи дослідження*: структурно-логічний аналіз (при побудові структури роботи); аналіз, синтез, системна оцінка (при з'ясуванні понять); метод групувань; метод економічного аналізу (при оцінці динаміки та структури показників кредитної діяльності банку); метод графічного аналізу (для сприйняття показників діяльності банку); конкретизація, порівняння тощо.

Інформаційну базу дослідження становлять нормативні та законодавчі акти, офіційні матеріали, підручники, навчальні посібники, статті з періодичних видань, статистичні дані НБУ, фінансова звітність та внутрішні нормативні документи ПАТ «Приватбанк».

Публікації: 1.Збірник *«Науковий вісник»*. Тема: «Основні тенденції банківського кредитування фізичних осіб в Україні» 2.Вісник *«Економіка та суспільство»* (Випуск № 19. Грудень 2018 р.). Тема: «Особливості роздрібного банківського кредитування у сучасних умовах»

ВИСНОВКИ

В сучасній умовах кредитування фізичних осіб є одним з основних напрямків банківської діяльності. За результатами дослідження були зроблені наступні висновки.

Найбільш поширеним визначенням кредиту є економічні відносини між кредитором та позичальником з приводу руху позичкової вартості. Сутність кредиту відображають його принципи повернення, строковості, цільового характеру, забезпеченості, платності та диференційованого підходу. Кредити можна класифікувати за наступними ознаками: строками користування,

сферами спрямування, кількістю кредиторів, методами надання, способом повернення, характером сплати відсотків та ін.

Під системою кредитування фізичних осіб, на наш погляд, слід розуміти сукупність суб'єктів, об'єктів, принципів, форм і методів кредитування фізичних осіб, а також інструментів державного регулювання даної сфери. Вона через фундаментальний блок тісно взаємопов'язана з фінансами населення. Система кредитування фізичних осіб взаємодіє з іншими фінансовими інститутами. Інфраструктурними підрозділами, що забезпечують функціонування системи кредитування фізичних осіб, є бюро кредитних історій, колекторські, оціночні агентства та ін.

В економічній літературі система банківського кредитування найчастіше визначається як сукупність елементів, регулюючих кредитні відносини. Мета її функціонування носить двоїстий характер: з одного боку, забезпечення повернення кредитору переданих у тимчасове користування кредитотримувачу грошових коштів, з іншого - забезпечення отримання кредитором доходу від кредитних операцій. Система кредитування містить перелік елементів, які можна класифікувати по значенню елемента, напряму кредитної діяльності. При цьому серед елементів виділяють базові та стратегічні; серед напрямів кредитної діяльності виділяють технологічні, управляючі та організаційні.

За результатами дослідження кредитного портфелю банківської системи України можемо зробити наступні висновки. Вітчизняні банки за період з 2015-2018 рр. зменшили обсяг чистих наданих кредитів на 39,6%, в тому числі за кредитами юридичних осіб – на 41,1% кредитами фізичних осіб – на 31,8%. Банки переважно орієнтовані на оптовий сегмент кредитування, поступово збільшуючи напрямок на роздрібного клієнта, особливо за результатами 2018 року. При цьому слід відмітити значне погіршення якості кредитного портфелю банків України. Сегмент роздрібного кредитування є пріоритетним для банків. Основну увагу приділяється сегменту споживчого кредитування, картковим продуктам для населення. При цьому акцент роботи банків

зроблений на інноваційності продуктів і послуг європейського рівня та впровадженні нового підходу в якості обслуговування.

Кредитування фізичних осіб було детально розглянуто за матеріалами ПАТ «Приватбанк». Банк в значної мірі утратив пріоритетність сфери кредитування, кредитний портфель банку мав загальну негативну тенденцію до скорочення кредитування підприємств впродовж всього періоду дослідження. Обсяг кредитів, наданих фізичним особам у цілому за період поступово збільшувався на 31,1%. ПАТ «Приватбанк» впродовж важкого періоду не призупинив кредитування, переорієнтував фінансові ресурси на роздрібний сектор.

У ПАТ «Приватбанк» відсутня суттєва клієнтська диверсифікація кредитного портфеля, банк орієнтований на роздрібного клієнта як у залученні фінансових ресурсів, так і у їх розміщенні. Пріоритетними напрямками розвитку кредитних продуктів та програм для роздрібного бізнесу банку залишались позики за кредитними картками та збільшення такого напрямку діяльності банку як споживче кредитування фізичних осіб.

Можна відмітити, що Банк віддає перевагу короткостроковому кредитуванню клієнтів (40,1 % від загального об'єму наданих кредитів приходить на позики до 1 місяці). Частка довгострокових кредитів складає лише 12,1% загального кредитного портфелю.

Темп зростання резервів під знецінення кредитного портфеля (у 9,2 разів) значно перевищує темп зростання кредитного портфелю (+31,2%), що свідчить про погіршення якості кредитного портфеля в цілому за період. Але банк здійснював виважену кредитну політику, проводячи кредитні операції, які класифікуються як операції з мінімальним та помірним ризиком та продовжував працювати з негативно класифікованою заборгованістю різноманітними шляхами. Незважаючи на складні наслідки фінансово-економічної кризи, ПАТ «Приватбанк» продовжував здійснювати фінансування поточних потреб населення з використанням власної ресурсної бази у вигляді депозитів фізичних осіб.

Для розуміння перспектив розвитку банківського сектора в напрямку роздрібного кредитування розроблена економетрична модель, що описує залежність обсягу кредитного портфеля банків від факторів внутрішнього та зовнішнього середовища. Результати дослідження свідчать, що значущими виявляються тільки внутрішні чинники, в той час як зовнішнє середовище не робить статистично значущого впливу на досліджувану залежну змінну. В даному випадку можна зазначити, що банки не значно реагують на зміни ринкових умови, незважаючи на зміни обсягів кредитного портфеля фізичних осіб. Вірогідне банки діють лише відповідно до своїх довгострокових планів, пасивно реагуючи на мінливий ринок. Усе це може призводити до суттєвих відхилень положення банку щодо середньо ринкових позицій за різними показниками і збільшення загальної варіації факторних показників у вибірці.

При збільшенні обсягу депозитів фізичних осіб на 1 млн.грн. обсяг виданих фізичним особам кредитів у середньому збільшиться на 0,315145061 млн.грн. При збільшенні обсягу запозичень банків на міжбанківському ринку на 1млн. грн.. обсяг виданих фізичним особам кредитів зростає на 0,272523482 млн.грн. Отже, у сучасних умовах тільки зовнішні макроекономічні або внутрішні банківські чинники не розглядаються в якості визначальних характеристик формування роздрібного кредитного портфеля.

Проведене дослідження банківського кредитування фізичних осіб в Україні дає змогу окреслити основні проблеми, що стримують активну діяльність банків у цій сфері. До них можна віднести:

- ✓ незадовільний рівень якості сукупного кредитного портфеля банків, викликаний зростанням частки простроченої заборгованості;
- ✓ високий рівень ставок за кредитами фізичним особам порівняно із обліковою ставкою НБУ;
- ✓ розрив строків залучення банками на внутрішньому та міжнародному ринку короткострокових кредитних ресурсів та розміщених коштів на довгостроковій основі.

Окрім зазначених проблем, існують об'єктивні фактори, які перешкоджають розвитку роздрібного кредитування в Україні:

- фінансово-економічна й політична нестабільність;
- підвищення рівня інфляції та зниження реальних доходів і рівня життя населення, що спричиняє неможливість повернення позичальниками кредиту;
- невисокий рівень доходів більшої частини населення, що не дає змоги банкам активно застосовувати повноцінні депозитні стратегії для фізичних осіб, унаслідок чого банки не мають можливості реалізовувати власний кредитний потенціал на ринку роздрібного кредитування;
- нестабільність курсу валют, їх зростання, а отже, підвищення ризику неповернення кредитів, отриманих в іноземній валюті;
- порівняно високий рівень вартості розробки та впровадження нових видів послуг;
- нерозвиненість інфраструктури кредитного ринку, недовіра населення до вітчизняної банківської системи; недостатньо розвинута ринкова інфраструктура філій та відділень;
- низький рівень якості кредитних продуктів, що пропонуються;
- недосконале законодавство у сфері кредитування фізичних осіб;
- зростання кредитного ризику, пов'язаного з необ'єктивною оцінкою кредитоспроможності фізичних осіб-позичальників.

Отже, подальший розвиток кредитування фізичних осіб в Україні має бути спрямований на рішення наступних наступні завдань:

- удосконалення нормативно-правової бази у сфері кредитування фізичних осіб;
- здешевлення роздрібних кредитів шляхом прив'язки відсоткової ставки за ними до облікової ставки НБУ;
- комплексний підхід до оцінки кредитоспроможності потенційних позичальників із застосування скоринг-систем, що спростить процедури отримання кредиту;

- забезпечення повноцінного функціонування всеукраїнського бюро кредитних історій, у якому мають бути сконцентровані дані про усіх потенційних позичальників;
- створення регіональних рейтингових агентств, які б концентрували інформацію про всіх потенційних позичальників;
- використання в банківських установах колегіального методу авторизації кредиту, який забезпечує більш детальний контроль за наданням кредитів;
- активне використання маркетингових технологій для забезпечення зростання обсягів споживчого кредитування, вияву потреб населення в нових видах кредитів.

Банківське кредитування фізичних осіб в Україні перебуває в фазі відновлення, збільшується кількість кредитних продуктів, які пропонують банки. Проте, спостерігається неврегульованість діяльності банків чинним законодавством, тому налагодження справ у сфері роздрібного кредитування при ефективній реалізації окреслених вище напрямів буде сприяти розвитку всієї банківської системи. На мікрорівні – це застосування банками нових перспективних послуг, на макрорівні – стабільність національної валюти, прогнозованість показників інфляції та надійний контроль за динамікою обмінного курсу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: закон України від 07.12.2000 № 2121-III, / Офіційний сайт ВР України. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
2. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс]: положення затверджене постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001 р. № 368 / Офіційний сайт ВР України. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws//z0841-01>
3. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями [Електронний ресурс]: затверджене постановою Правління Національного банку України від 30.06.2016, №351. — Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
4. Про споживче кредитування[Електронний ресурс]: закон України №1734- VIII від 15.11.2016 р./ Офіційний сайт ВР України. — Режим доступу:» [Електронний ресурс].—Режим доступу:<http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19>.
5. Про іпотеку [Електронний ресурс]:закон України №898- IV від 05.06.2003 р./ Офіційний сайт ВР України. — Режим доступу:<http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/697-35>.
6. Аржевітін С.М. Сутність та роль кредиту в сучасних умовах. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://irbis.kneu.kiev.ua:8080/bitstream/2010/361/1/Arzhevitin.pdf>.
7. Банківські операції: Підручник / [Мороз А.М., Савлук М.І., Пуховкіна М.Ф. та ін.]; за ред. А.М. Мороза. — К.: КНЕУ, 2008. — 608 с.
8. Дзюблюк О. В. Банківські операції: Підручник / За ред. д.е.н., проф. О. В. Дзюблюка. — Тернопіль: Вид-воТНЕУ «Економічна думка», 2009. — 696 с.

9. Банківські операції: навч. посіб. / [В.І. Капран, М.С. Міщенко, О.К. Коваленко, С.І. Омельченко]; за ред. Капран В.І. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 208 с.
- 10.Гордіца Т.М. Сутність та теоретичні концепції кредитування фізичних осіб: еволюційний та сучасний підхід / Т.М.Гордіца // Фінанси. – 2016.- №7 - С.240-251.
- 11.Євтух О. Кредит як соціально-економічне явище// Вісник НБУ. – 2006. – № 4. – С. 44-49.
- 12.Івасів Б.С. Гроші та кредит: підручник/ Б.С. Івасів. – Тернопіль.: Карт-бланш, 2002. – 510 с.
- 13.Лагутін В.Д. Кредитування: теорія і практика: навч. посібник / В.Д. Лагутін – К.: Знання, 2000. – 215 с.
- 14.Гроші та кредит: Підручник/ М.І. Савлук, А.М. Мороз, М.Ф. Пуховкіна та ін.; за заг. Ред. .І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2001. – 602 с.
- 15.Розенберг Дж.М. Словник банківських термінів/ Дж.М. Розенберг//Пер.сагнл.–М.: Инфра, 2007. – 260 с.
- 16.Бессараб Т.В. Проблемні питання визначення поняття «банківський кредит» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchnu_ekon/2010_4/300-305.pdf.
- 17 .Введение в сущность кредита [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bibliotekar.ru/biznes-36/34.htm>.
- 18 .Дзюблюк О. Сучасні аспекти розуміння сутності і ролі кредиту як економічної категорії [Текст] // Світ фінансів. – 2010. – № 1. – С. 7-15.
- 19 .Караченцева Т. Теории кредита и его функциональная роль в экономике / Т. Караченцева // Банківський вістник. – 2006. – № 31. – С. 41–46.
- 20.Лаврушин О.І. Банківська справа: сучасна система кредитування / О.І. Лаврушин, О.Н. Афанасьєва, С.Л. Корниенко / Под ред. д. ек. н., проф. О.І. Лаврушина. — М.: КНОРУС, 2005. — 256 с.

21. Купчинова О.В. Трансформація принципів банківського кредитування /О.В. Купчинова // Банківський вісник. - 2006.- № 10.- С. 18—24.
22. Янов В.В. Кредит фізичним особам: підходи к критеріям класифікації / В.В.Янов // Фінанси, грошовий обіг та кредит. - 2014. - № 8 (117). - С. 135-139.
23. Банківський сектор в Україні: минулі події та майбутні виклики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ier.com.ua/files/publications/papers/German_advisory_group/2011/PP_02_2011_ukr.pdf.
24. Белінська Я.В. Забезпечення фінансової стабільності України в умовах посткризової економіки [Текст] / Я.В. Белінська – К.: НІСД, 2011. – 38 с.
25. Бессараб Т.В. Проблемні питання визначення поняття «банківський кредит» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchnu_ekon/2010_4_4/300-305.pdf.
26. Бех М.С. Проблеми погашення кредитів в українських банках. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvntu/18_9/143_Beh_18_9.pdf.
27. Бордюг В.В. Теоретичні основи оцінки кредитоспроможності позичальника банку. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/econ/2009_7/35.pdf.
28. Бородін Є.В. Основні напрямки аналізу кредитоспроможності клієнта банку. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/12_ENXXI_2011/Economics/6_85958.doc.htm.
29. Бондаренко Н.В. Сучасний стан кредитування комерційними банками фізичних осіб в Україні [Текст] //Збірник наукових праць УНУСВ. – 2014. – Вип.85. – С. 242-248.
30. Брітченко І.Г. Особливості використання скорингових систем у банківському кредитуванні фізичних осіб / І. Г. Брітченко, О. М. Момот // [Фінанси, облік і аудит](#). - 2011. - Вип. 17. - С. 31-37.

31. Васюренко О. Ефективність кредитування фізичних та юридичних осіб банками України: методологія аналізу стохастичних границь / О. Васюренко, В. Ляшенко, В. Подчесова // [Вісник Національного банку України](#). - 2014. - № 1. - С. 5-11.
32. Васильчак С.В. Економічна безпека банків та методи її забезпечення / С.В. Васильчак // Науковий вісник НЛТУ України. – 2015. – № 19. – С. 287-293.
33. Введение в сущность кредита [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bibliotekar.ru/biznes-36/34.htm>.
34. Вергелюк В.В. Банківське кредитування економіки України у посткризовий період / В.В. Вергелюк // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби. – 2011. – № 1. – С. 101-109.
35. Вовчак О.Д., Антонюк О.І. Споживче кредитування в Україні: сучасний стан та тенденції розвитку в умовах фінансово-економічної нестабільності/ О.Д. Вовчак, О.І.Антонюк // Європейські перспективи. – 2016. – № 2. – С. 148-157.
36. Гідулян А. Актуальні питання поліпшення методики оцінки кредитоспроможності позичальників банками України / А. Гідулян // Вісник Національного банку України. – 2012. – № 1. – С. 50-53.
37. Гнатів О. А., Котовська Р.Р. Роль кредиту для розвитку економіки України // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Фінансово-економічні системи: трансформація та євроінтеграції (Збірник наукових праць) / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; Редкол.: Відп. ред. Є. І. Бойко. — Львів, 2016. — Вип. 1(63). — 505 с.
38. Говорушко Т.А. Сучасні проблеми кредитування клієнтів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Agroin/2011_1-3/GOVORUSHKO.pdf.

39. Гриценко Л.Л. Комплексна експрес-методика оцінки кредитоспроможності / Л.Л. Гриценко, І.М. Боярко // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – №7. – С. 206–214.
40. Дзюблюк О. Сучасні аспекти розуміння сутності і ролі кредиту як економічної категорії / О. Дзюблюк // Світ фінансів. – 2010. – № 1. – С. 7-15.
41. Дудинець Л.А. Аналіз форм і методів управління проблемними активами банку/ Л.А. Дудинець // Економічні науки. – 2011. – № 8. – С. 150-161.
42. Дунас Н. Напрямки вдосконалення роботи банків України з проблемними активами в посткризовий період /Н. Дунас, Л. Слобода// Вісник Національного банку України. – 2011. – №4. – С. 46–51.
43. Куртвелієва Д.Д. Сучасний стан кредитування фізичних осіб в Україні та шляхи його удосконалення / Д. Д. Куртвелієва. // [Ефективна економіка](#). – 2015. - № 10. – С.57-64.
44. Копилук О.І., Музичка О.М., Тимчишин Ю.В. Організаційно-економічні засади банківського кредитування у сфері роздрібного бізнесу / О.І. Копилук, О.М. Музичка, Ю.В. Тимчишин // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2010. – № 3(119). – С. 62-40.
45. Зверяков М. І. Антикризове управління фінансовою стійкістю банку в умовах економічних дисбалансів: монографія / М.І. Зверяков, О.М. Зверяков. – Одеса: ОНЕУ, 2015. – 418 с.
46. Зверяков М. І. Управління фінансовою стійкістю банків: підручник / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко, О. С. Сергєєва. – Київ: «Центр учбової літератури», 2016. – 520 с.
47. Лосєва Т. Споживчий банківський кредит в Україні: ресурсне забезпечення та ефективність // Економічний аналіз. — 2011. — Випуск 8. Частина 1.— С.369-372.
46. Литвинова А.В. Портфель розничных кредитных продуктов: сущность, элементы, принципы формирования / А.В. Литвинова, А.А. Иевлева // Теория и практика общественного развития. -2013. – Вип. 9. - Режим

доступа:<http://www.teoria-practica.ru/-9-2013/economics/litvinova-evleva.pdf>

- 47.Марцин В.С. Економічний зміст відносин у сучасній моделі банківського кредитування – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/Portal/soc_gum/Uproz/2010_12/u1012bu2.pdf.
- 48.Мочерний С., Устенко О. Кредит і кредитні відносини в контексті економічної власності / С.Мочерний, О.Устенко // Банківська справа. — 2000. — № 5. — С.3- 6.
- 49.Наріжна Н.В. Методи мінімізації проблемної заборгованості банку. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.vestnikdnu.com.ua/archive/201153/139-146.pdf>.
- 50.Павлишин О.П. Соціально-економічно природа та функції кредиту в господарській системі регіонального рівня. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/18_9/143_Pawlyszyn_18_9.pdf.
- 51.Пак Н.Т. Технології кредитування підприємницького сектору: зарубіжний досвід. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/20_7/153_Pak_20_7.pdf.
- 52.Пірог В.В. Зарубіжний досвід зниження ризиків кредитної діяльності та перспективи його застосування в банках України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/Vzhdtu_econ/2010_4/75.pdf.
- 53.Поздняков Є.М. Теоретичні і прикладні аспекти реструктуризації кредитної заборгованості. – [Електронний ресурс]. –
Режим доступу:http://194.44.242.244/portal/Soc_Gum/Tiru/2010_30_1/Pozdnyak.pdf
54. Принципи банківського кредитування – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.ukrbanking.com/>.
- 55 .Терещенко О. Нові підходи до оцінки кредитоспроможності позичальників

/ О. Терещенко // Вісник Національного банку України. – 2012. – № 1. – С. 26-30.

56. Чиж Н.М. Сучасний стан банківського кредитування в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekfor/2011_2/63.pdf.
57. Черничко Т.В. Аналіз сучасного стану споживчого кредитування фізичних осіб в Україні / Т. В. Черничко, М. І. Гуз // [Економічний простір](#). - 2014. - № 81. - С. 147-156.
58. Шумелда В.М. Сучасні тенденції розвитку банківського кредитування фізичних осіб в Україні / В. М. Шумелда // [Актуальні проблеми економіки](#). - 2016. - № 8. - С. 310-316.
59. Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
60. Офіційний сайт ПАТ «ПриватБанк». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://privatbank.ua>.